

AVOCATUL POPORULUI

*Documentul privind
prevenirea torturii*

Aprob,
Avocatul Poporului
Renate Weber

Raport

privind vizita desfășurată la Centrul Regional de Cazare și Proceduri pentru Solicitanții de Azil București

Raportul este structurat pe trei capitole, după cum urmează:

- 1. Cadrul general și organizarea activității de monitorizare**
- 2. Constatările rezultate din activitatea de monitorizare**
- 3. Recomandări**

București – 2022

1. Cadrul general și organizarea vizitei

Prin Legea nr. 109/2009 România a ratificat Protocolul Opțional (OPCAT), adoptat la New York la 18 decembrie 2002, la Convenția împotriva torturii și a altor pedepse ori tratamente cu cruzime, inumane sau degradante, adoptată la New York la 10 decembrie 1984.

Domeniul privind prevenirea torturii în locurile de detenție din cadrul instituției Avocatul Poporului, îndeplinește atribuțiile de Mecanism național de prevenire a torturii (MNP) conform prevederilor OPCAT, monitorizând în mod regulat tratamentul aplicat persoanelor private de libertate în orice loc de detenție, în sensul art. 4 din OPCAT.

Astfel, în conformitate cu art. 35 lit. a) și art. 39 alin. (3) din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată, MNP a efectuat la data de 19 aprilie 2022 o vizită la Centrul Regional de Cazare și Proceduri pentru Solicitanții de Azil București, în vederea consolidării protecției persoanelor cazare împotriva torturii și a pedepselor și tratamentelor inumane sau degradante.

Echipa MNP a fost alcătuită din: doamna [REDACTED] – jurist, doamna [REDACTED] [REDACTED] – psiholog, domnul [REDACTED] - medic din cadrul instituției Avocatul Poporului - Domeniul privind prevenirea torturii în locurile de detenție și a altor pedepse ori tratamente crude, inumane sau degradante (MNP) și domnul [REDACTED], reprezentant a Organizației Neguvernamentale Grupul Român pentru Apărarea Drepturilor Omului (GRADO).

2. Constatările rezultate din vizita efectuată

Din discuțiile purtate cu reprezentanții Centrului Regional de Cazare și Proceduri pentru Solicitanții de Azil (CRPCSA) București, cât și din analiza documentelor și informațiile furnizate cu prilejul vizitei, s-au constatat următoarele:

Centrul se află în subordinea Inspectoratului General pentru Imigrări și avea competență teritorială pentru județele: Ilfov, Gorj, Vâlcea, Argeș, Dâmbovița, Prahova, Buzău, Covasna, Brașov.

Centrul Regional de Proceduri și Cazare a Solicitanților de Azil București avea 2 locații: una pe str. Vasile Stolnicul nr. 15, bl.13, sector 2, București și cea de-a doua locație în str. Tudor Gociu nr 24A sector 4 București.

Centrul din str. Vasile Stolnicul avea o capacitate de 326 locuri și era închisă la data vizitei, întrucât se afla într-un amplu proces de reabilitare.

Centrul din str. Tudor Gociu, care a fost supus verificărilor de către echipa MNP, avea o capacitate de 96 de locuri, la data vizitei numărul persoanelor custodiate fiind de 73.

În ceea ce privește situația conflictului din Ucraina, a existat un număr de 22 persoane de naționalitate ucraineană care au beneficiat de cazare în CRPCSA București, la data vizitei în centru aflându-se numai 5 persoane, respectiv o familie cu 3 copii, care au renunțat la solicitarea de azil și au depus cerere de protecție temporară.

Chiar în cursul săptămânii anterioare vizitei, o familie plecase din centru pentru a se caza la organizația neguvernamentală Serviciul Iezuiților pentru Refugiați (JRS) care dispunea de 100 de locuri de cazare într-un hotel (majoritatea persoanelor cu cetățenie ucraineană cazate în acel loc erau mame cu copii).

Din partea cetățenilor ucraineni nu au fost multe cereri de protecție internațională, aceștia preferând să păstreze în posesia lor documentele de trecere a frontierei pentru a se putea întoarce în țara de origine, sau pentru a pleca în alte țări.

La nivelul Centrului, cele 96 de locuri de cazare erau organizate în 24 de camere, dispuse la etajele 3 și 4 ale imobilului, cu acces la 2 bucătării câte una pe fiecare etaj, 4 grupuri sanitare câte două pe fiecare etaj și 2 spălătorii câte una pe fiecare etaj.

Astfel, etajul 3 era compus din 12 dormitoare, o spălătorie, un birou al ofițerului de serviciu, o magazie, un cabinet medical, o sală de tratament, o sală pentru activitatea organizațiilor neguvernamentale, o bucătărie cu depozit alimentar, un grup sanitar pentru bărbați și un grup sanitar pentru femei. Etajul 4 era compus din 12 dormitoare, o spălătorie, o magazie, o sală pentru activitățile organizațiilor neguvernamentale, o încăpere prevăzută ca arhivă, o bucătărie cu depozit, un atelier, un grup sanitar pentru bărbați și un grup sanitar pentru femei.

Centrul nu dispunea de centrală proprie, apa caldă fiind asigurată prin sistemul termic centralizat al orașului, iar la data vizitei nu exista apă caldă la dispoziția solicitanților de azil, astfel că echipa MNP recomandă luarea măsurilor pentru remedierea situației, întrucât din discuțiile cu beneficiarii s-a constatat ca aceasta problemă persista de o perioada de timp mai lungă.

Beneficiarii erau cazați respectându-se criteriile de gen, respectiv femei, bărbați, iar minorii erau cazați separat. Membrii familiei erau cazați împreună, chiar dacă rămâneau locuri libere, potrivit informațiilor furnizate.

Dormitoarele erau dotate cu câte 4 paturi, masă, scaune, dulap. **Mobilierul era, însă, degradat, o parte a saltelelor se aflau într-o stare precară, linoleumul uzat, exista igrasie și mucegai la nivelul tavanului și părții superioare a peretelui, la ultimul etaj.**

Grupurile sanitare erau situate la capetele coridorului comun, separate pe sexe și dotate cu dușuri și wc. **Acestea se aflau într-o stare precară de curățenie și igienă**, pereții aveau zone cu igrasie, mucegai, ușile erau murdare, faianța era spartă pe alocuri, obiectele sanitare erau deteriorate, iar instalațiile sanitare defecte (unele instalații de duș fără furtun, sau fără pară, vase de toaletă cu urme de rugină) fiind necesară repararea instalațiilor defecte din băi și adaptarea acestora pentru a putea fi folosite corespunzător de către persoanele cazate în centru. De asemenea, la **dușuri iluminatul artificial nu funcționa.**

Bucătăriile erau utilizate cu două aragaze, două mese, două chiuvete și două frigidere. **Zona de bucătărie, unde solicitanții de azil își preparau hrana, nu era la standarde corespunzătoare de curățenie. Pereții și pavimentul prezentau, în zona țevelor, urme de resturi alimentare și mucegai, nefiind întrunite condițiile corespunzătoare de preparare a hranei**, potrivit prevederilor art. 35 alin. (6) din Regulamentul de ordine interioară al centrelor regionale de proceduri și cazare a solicitanților de azil, aprobat prin Ordinul Ministerului Afacerilor Interne nr. 130/2016. De asemenea, Comitetul European pentru Prevenirea Torturii și Tratamentelor sau Pedepselor Inumane sau Degradante (CPT) precizează în extrasul din cel de-al 7-lea Raport general că centrele „trebuie să ofere condiții de primire și să fie echipate corespunzător, curate, în stare bună și să ofere suficient spațiu de trăit pentru numărul de persoane care pot fi amplasate acolo”.

Se recomandă reabilitarea spațiilor cu igrasie, mucegai, repararea instalațiilor defecte din băi, curățarea și igienizarea acestora pentru a putea fi folosite corespunzător de către persoanele cazate în centru, asigurarea iluminatului artificial la dușuri.

Având în vedere că nu exista supraaglomerare, s-au putut acoperi nevoile de cazare ale solicitanților de azil.

Din punct de vedere al asigurării condițiilor optime de cazare pentru persoanele cu dizabilități locomotorii, **nu existau în Centru camere și grupuri sanitare prevăzute și utilizate în acest scop.** Se recomandă adaptarea a cel puțin unei camere și a unui grup sanitar pentru a fi utilizate de persoanele cu dizabilități locomotorii.

Clădirea în care se afla centrul mai dispunea de spații administrative și birouri în care se desfășau activitățile specifice pentru eliberarea documentelor de protecție temporară.

În ceea ce privește evidența persoanelor vulnerabile prezente în Centru, categorie definită de prevederile art. 5¹ alin. (2) din Legea nr. 122/2006 privind azilul în România, la data efectuării vizitei, erau menționate 16 persoane de acest tip (femeie însărcinată, minori neînsoțiți, familie monoparentală, victimă a torturii).

Măsurile adoptate în vederea protejării și integrării persoanelor vulnerabile, au fost: asigurarea accesului la asistență medicală, socială și psihologică, informarea cu privire la drepturile acestora, desfășurarea cursurilor de limba română, desfășurarea unor activități de integrare, precum sesiuni de acomodare culturală și consiliere juridică, informarea și acordarea sprijinului necesar în vederea acomodării la specificul cultural al societății românești, consilierea în vederea facilitării accesului la educație.

La admiterea în centru, beneficiarilor li se înmâna regulamentul de ordine interioară și documentul care prezenta drepturile și obligațiile pe care le aveau pe durata șederii în centru.

Agenția UE pentru Azil asigura interpreți pentru a facilita comunicarea cu beneficiarii din centru. Salvați Copiii avea angajată și o persoană din Ucraina care asigura traducerea în relaționarea cu beneficiarii ucraineni, iar AIDRom avea angajat și un mediator care cunoaștea limba arabă și facilita comunicarea cu beneficiarii din centru.

Referitor la informarea persoanelor cazate în centru cu privire la drepturile acestora, la depunerea cererilor de azil, li se înmâna un document cu referire la drepturile și obligațiile lor. În acest sens, existau la nivelul Centrului și interpreți de limbă ucraineană care contribuiau la realizarea acestui proces de informare.

În ceea ce privește persoanele din Ucraina, CRPCSA București a asigurat materialele necesare de cazarmament pentru aceștia (pături, saltele, paturi, lenjerii de pat, perne) precum și materialele de curățenie, cu accent pe utilizarea produselor profesionale pentru dezinfecție și igienizare, în scopul prevenirii îmbolnăvirilor, inclusiv împotriva COVID-19. Organizațiile neguvernamentale prezente în centru (Salvați Copiii, AIDRom și Fundația ICAR) s-au ocupat de primirea și distribuirea donațiilor către solicitanții de azil din Ucraina. Au fost astfel gestionate bunuri precum îmbrăcăminte, încălțăminte, medicamente, articole pentru igienă personală, lapte praf, scutece de unică folosință pentru copii tip pampers, alimente neperisabile, inclusiv decontarea cheltuielilor pentru asigurarea meselor calde pentru prânz și seară.

Referitor la școlarizare și educație, prin articolul 17 alin. (1) lit. p) din Legea nr. 122/2006 privind azilul în România, în vederea facilitării accesului la sistemul de învățământ românesc, solicitanții de azil minori beneficiază, în mod gratuit, de un curs pregătitor intensiv în vederea înscrierii în sistemul național de învățământ. Cursul pregătitor prevăzut este

organizat de Ministerul Educației Naționale și Cercetării Științifice, în colaborare cu Inspectoratul General pentru Imigrări. Potrivit discuției avute cu reprezentanții Centrului, solicitanții de azil minori, aflați în procedura de azil, erau înscriși la cursul pregătitor, în termenul legal de 3 luni de la data depunerii cererii de azil. Cursul pregătitor, început în perioada cât minorul a avut calitatea de solicitant de azil, potrivit art. 18 din Legea nr. 122/2006 privind azilul în România, se continuă și după acordarea protecției internaționale, până la finalizarea acestuia. La finalul cursului de inițiere în limba română, o comisie de evaluare, a cărei componență și funcționare se stabilea prin ordin al ministrului educației naționale, apreciază nivelul de cunoaștere a limbii române și stabilește înscrierea străinilor minori care au obținut o formă de protecție internațională, în anul de studiu corespunzător. Deși, reprezentanții AIDRom desfășurau cursuri de limba română în cadrul centrului, aceștia au afirmat că persoanele cazate nu doreau să participe la cursuri.

Din punct de vedere al asigurării contactului solicitanților de azil cu familiile acestora, cu ambasada țării de origine, cu organizațiile neguvernamentale care furnizează sprijin și asistență pentru refugiați, Centrul Regional de Proceduri și Cazare a Solicitanților de Azil București s-a aflat în permanentă legătură cu partenerii instituționali (structurile teritoriale ale Poliției de Frontieră, Inspectoratul pentru Situații de Urgență, Inspectoratul Școlar Județean, Inspectoratul Județean de Poliție, Comitetul Județean pentru Situații de Urgență, Direcția Generală de Asistență Socială și Protecție a Copilului, Ambasada Ucrainei în România) precum și cu organizațiile neguvernamentale care activează în domeniu, cu scopul identificării de soluții pentru cetățenii ucraineni/ terți non-ucraineni, proveniți din Ucraina. Nu au existat situații care să impună contactul cu Ambasada. Pentru a menține relația cu familia, persoanele cazate au utilizat telefoanele personale.

Referitor la structura de personal a Centrului, la nivelul CRCPSA, au fost încadrate noi funcții, după cum urmează: Compartiment Medical – 1 funcție, asistent medical, Compartimentul Integrare și Asistență – 1 funcție, asistent social, Compartiment Logistic – 2 funcții, Compartiment Punct Control Acces – 1 funcție, la Compartimentul Proceduri Administrative și Judiciare de Azil - 2 funcții.

Centrul a angajat un asistent social începând cu 1 aprilie 2022, însă nu avea angajat psiholog.

În intervalul ianuarie 2021 - aprilie 2022, **personalul CRPCSA București nu a participat la cursuri de pregătire profesională specifică** or, potrivit standardelor pentru primirea solicitanților de protecție internațională, stabilite prin Directiva 2013/33/UE/ a

Parlamentului European și a Consiliului, din 26 iunie 2013 „Personalul care se ocupă de victime ale torturii, ale violurilor sau ale altor forme grave de violență trebuie să fi beneficiat și continuă să beneficieze de pregătire profesională corespunzătoare în ceea ce privește nevoile acestora”. În acest sens, echipa de vizită consideră că este necesară asigurarea unei pregătiri profesionale continue pentru angajații centrului, care să ofere o formare corespunzătoare cu privire la modul de abordare a persoanelor cu afecțiuni psihice și a altor categorii vulnerabile (minori, femei, persoane cu dizabilități, victime ale războiului, torturii, abuzurilor, sau ale altor forme grave de violență).

Potrivit informațiilor furnizate, în cazul categoriilor de persoane vulnerabile cetățeni ucraineni, cu protecție temporară, asistența se acordă potrivit OUG nr. 15/2022 privind acordarea de sprijin și asistență umanitară de către statul român cetățenilor români sau apatrizilor aflați în situații deosebite, proveniți din zona conflictului armat din Ucraina, cu modificările și completările ulterioare și OUG nr. 20/2022, privind modificarea și completarea unor acte normative, precum și pentru stabilirea unor măsuri de sprijin și asistență umanitară.

Complementar asistenței menționate, organizațiile neguvernamentale partenere (Salvați Copiii, AIDRom, CNRR, Fundația ICAR, JRS) veneau în sprijinul cetățenilor ucraineni cu forme de asistență privind: asistență medicală/psihologică și deconturi facturi medicale, plată consultații medicale și sprijin pentru achiziționarea de medicamente; sprijin privind înscrierea la grădiniță/școală a copiilor; consiliere psihologică; consiliere juridică: sprijin în identificarea de locuri de muncă; identificarea de locuințe și decontarea chiriei pentru o perioadă de 6 luni printr-un proiect implementat de JRS; sprijin material pentru o perioadă de 3 luni, în sumă de 540 lei/lună/persoană, în cadrul unui proiect pilot implementat de AIDRom în colaborare cu UNHCR care era derulat până la sfârșitul lunii iulie;

În cazul cetățenilor ucraineni și de altă cetățenie solicitanți de azil sau cu formă de protecție pe teritoriul României, erau derulate activități de asistență și integrare conform Ordonanței de Guvern nr. 44/2004 privind integrarea socială a străinilor care au dobândit protecție internațională în România și Legii nr. 122/2006 privind azilul în România:

-înscrierea minorilor solicitanți de azil și a tuturor persoanelor cu formă de protecție (refugiați și protecție subsidiară) la cursul pregătitor de limba română derulat de Ministerul Educației în colaborare cu Inspectoratul General pentru Imigrări, la Școala Gimnazială nr. 25, conform unui orar școlar stabilit de Inspectoratul Școlar al Municipiului București, pe grupe de vârstă;

-informare și consiliere socială privind drepturile și obligațiile pentru solicitanții de azil și beneficiarii de protecție internațională;

-acordarea de către IGI a ajutorului material conform Legii nr. 122/2006, în valoare de 32 lei/zi/persoană (960 lei/lună/persoană) pe perioada desfășurării procedurii de azil, plățiți bilunar în avans, precum și 200 lei pentru îmbrăcăminte de iarnă și 135 lei pentru îmbrăcăminte de vară;

-asistență medicală, primară, de urgență;

-integrarea pe piața forței de muncă după împlinirea termenului de 3 luni după depunerea cererii de azil;

-ajutor financiar acordat de Agenția pentru Plăți și Inspecție Socială a Municipiului (APISM) București în valoare de 568/lei/lună/persoană;

-asistență complementară oferită de organizațiile neguvernamentale partenere IGI (Salvați Copiii, AIDRom, Consiliul Național Român pentru Refugiați (CNRR), fundația ICAR, JRS) care furnizează asistență prin FAMI (pachete de instalare - tichete sociale în valoare de 20 lei/persoană, produse de igienă și curățenie, produse de bucătărie și dormitor, îmbrăcăminte) consiliere și asistență juridică, cursuri de acomodare culturală și limba română, înscrierea minorilor ca audienți în sistemul național de învățământ, sprijin pentru acordarea alocațiilor de stat pentru copii, consiliere și asistență psihologică de specialitate, asistență medicală - efectuarea de teste și analize medicale, decontare chirie și utilități pentru beneficiarii de protecție internațională prin proiectul "O nouă casă", Noi Începuturi.

Din studierea dosarelor personale ale unor solicitanți de azil ucraineni, **unele dintre acestea conțineau documente netraduse pe înțelesul acestora, redactate în limba română**, precum: declarația pe proprie răspundere cu privire la situația materială, angajamentul de respectare a Regulamentului de Ordine Interioară luate la Centrul Regional de Proceduri și Cazare a Solicitanților de Azil Rădăuți, declarație de renunțare la cererea de azil dată la Centrul Regional de Proceduri și Cazare a Solicitanților de Azil București. În acest sens, se recomandă traducerea documentelor semnate de către străini, într-o limbă cunoscută de către aceștia.

Asistența medicală pentru toate persoanele aflate în procedură de azil era asigurată de un medic cu specialitatea medicină de familie și un asistent medical încadrat cu data de 1 februarie 2022, angajați ai centrului. Existau **4 posturi vacante de asistent medical**.

Se recomandă efectuarea demersurilor necesare pentru angajarea de asistenți medicali pe posturile vacante, astfel încât să poată fi asigurată asistența medicală în condiții optime.

Cabinetul de consultații medicale și sala de tratamente erau dotate corespunzător cu mobilier și aparatură medicală, iar aparatul de urgență era constituit conform Ordinului Ministrului Sănătății nr. 153/2003 privind aprobarea Normelor metodologice privind înființarea, organizarea și funcționarea cabinetelor medicale și Ordinul Ministrului Sănătății nr.1338/2007 pentru aprobarea Normelor privind structura funcțională a cabinetelor medicale și de medicină dentară. Din luna ianuarie 2022, cabinetul medical deținea autorizația sanitară de funcționare.

Cabinetul medical dispunea de stocuri de medicamente și materiale sanitare pentru acordarea asistenței medicale primare, acestea aflându-se în perioada de valabilitate. Activitatea medicală era consemnată în Registrul de intrări și Registrul de consultații. Din registrul de intrări rezultă că un număr de 478 de persoane au beneficiat în anul 2021 de asistență medicală, respectiv 91 persoane în anul 2022, până la data vizitei.

De asemenea cu sprijinul fundației ICAR București, care derula un proiect în centru era asigurată asistență medicală de specialitate: psihiatrie, diabet zaharat nutriție și boli metabolice.

La data vizitei exista o persoană în centru cu afecțiuni psihice, diagnosticată cu tulburări mentale și de comportament, aflată sub tratament. **Medicația, în cazul persoanelor cu afecțiuni psihice era distribuită pentru o perioadă de 10 zile, fără supraveghere medicală.** În acest sens, se recomandă administrarea medicației persoanelor cu afecțiuni psihice, doar sub supraveghere medicală.

Nu existau la momentul vizitei în centru persoane cu dizabilități, consumatori de substanțe psiho-active, rezidenți cu maladii tip HIV, SIDA, TBC. Nu au existat cazuri de suicid, tentative de suicid, decese în anul 2022.

Măsurile luate pentru prevenirea și combaterea efectelor pandemiei COVID-19 au fost următoarele: dezinfecția și igienizarea zilnică a spațiilor folosite în comun de către străinii cazați; distribuirea de materiale de protecție și dezinfectanți; informarea și consilierea străinilor cazați cu privire la respectarea regulilor aplicabile în domeniul de referință. În situații de carantină a rezidenților centrului, acestora li se aducea hrana.

Centrul asigura prin intermediul Fundației ICAR, a Asociației AIDRom și a Asociației „Salvați Copiii” furnizarea de servicii de sănătate pentru refugiații și solicitanții de azil, constând în servicii medicale și psihologice, precum și asistență juridică. Aceste tipuri de servicii, sunt prevăzute a se acorda, atât de legislația internă (Legea 122/ 2006 privind azilul în România) cât și de cadrul normativ european, precum Directiva 2013/33/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 26.06.2013 de stabilire a standardelor pentru primirea solicitanților de protecție internațională, care urmărește să asigure standardele optime privind condițiile de primire, cum ar fi accesul la locuințe, hrană, îmbrăcăminte, asistență medicală și psihologică, educație pentru minori și accesul la locuri de muncă în anumite condiții, precum și asigurarea suportului psihologic, prin identificarea și ameliorarea stărilor disfuncționale atunci când acestea sunt semnalate, pentru prevenirea apariției comportamentelor dezadaptative, precum și pentru soluționarea problemelor psihologice ale acestora.

Asistența psihologică era asigurată de doi psihologi colaboratori, prin intermediul Fundației ICAR, respectiv o persoană cu norma de 4 ore/zi, care acorda servicii psihologice doar solicitanților de azil, o persoană din cadrul Asociației „Salvați Copiii” cu norma de 2 ore/zi. **Exista și un post vacant de psiholog**, care a mai fost scos la concurs în trecut, dar nu a promovat nimeni, condiție obligatorie pentru ocuparea postului fiind deținerea atestatului de liberă practică în specialitatea „Psihologie aplicată în domeniul securității naționale”. În acest sens, în vederea eficientizării activităților de asistență psihologică desfășurate în cadrul Centrului, se recomandă efectuarea demersurilor necesare pentru ocuparea postului vacant de psiholog.

Asistența psihologică era furnizată, prin intermediul Fundației ICAR, în baza contractului de finanțare FAMI 20.02.04.02/24.09.21, din cadrul proiectului „Asigurarea sănătății pentru solicitanții de azil din România”, program co-finanțat prin Programul Național Azil, Migrație și Integrare.

S-au purtat discuții legate de furnizarea asistenței psihologice cu un psiholog din cadrul Fundației ICAR, care avea drept de liberă practică în specialitățile Psihologie clinică și Psihoterapie cognitiv- comportamentală, activitatea acestuia desfășurându-se într-o sală pusă la dispoziție de conducerea centrului, dotată cu un birou, scaune, dulap, masă. **Acea sală se utiliza și în alte scopuri**, astfel că nu întrunea condițiile minime de confidențialitate și siguranță emoțională a beneficiarului, necesare furnizării unui act profesional corespunzător.

Prin urmare, se recomandă dotarea și utilizarea corespunzătoare a unui spațiu pentru deservirea exclusivă a scopului pentru care a fost creat, respectiv cabinet de psihologie.

Serviciile psihologice acordate doar solicitanților de azil, menționate de către psiholog, erau de asistență primară psiho-profilactică, consiliere psihologică, evaluare psihologică, realizarea interviurilor în vederea identificării vulnerabiliților, pregătirea psihologică pentru interviul preliminar, monitorizarea rezidenților. Psihologul, după identificarea persoanelor vulnerabile, transmite o adresă către Compartimentul de integrare și asistență psihologică, urmată de o notă de prezentare a cazului, în baza căruia se întocmește fișa de monitorizare a acestuia. În funcție de complexitatea cazului, psihologul întocmește fișa de evaluare psihologică, fișa de monitorizare a situației sau adrese cu caracter de recomandare în vederea acordării consultației medicale de specialitate.

De asemenea, la intrarea în centru, beneficiarii erau informați cu privire la serviciile existente în cadrul Centrului, inclusiv cu privire la serviciile de asistență psihologică disponibile. În urma evaluării medicale inițiale, realizate la admiterea în Centru, se identificau nevoile existente ale beneficiarilor și se emiteau recomandări inclusiv cu adresabilitate către asistența psihologică (evaluare, consiliere). În acest sens și în vederea identificării unor activități personalizate, cu scopul facilitării procesului de adaptare a beneficiarilor, specialiștii din cadrul Centrului colaborează și comunică permanent.

În cadrul activității sale, psihologul integrează și activități de grup, ședințe de terapie cognitiv-comportamentală, ședințe de meloterapie și de imaginerie dirijată. În zilele de luni și vineri, în intervalul orar 16:00-18:00, se desfășoară activități de grup, iar în zilele de marți, în intervalul orar 10:00-18:00.

Totuși, psihologul a semnalat numărul insuficient de ședințe psihologice acordate, ca urmare a faptului ca beneficiarii nu cunoșteau limba engleză. Echipa de vizită, recomandă în virtutea acestui fapt, a se lua măsuri în vederea asigurării procesului de asistență psihologică, într-o limbă cunoscută de beneficiari, proces imperios necesar, având în vedere condiția de instabilitate emoțională a beneficiarilor, urmare a situațiilor vulnerabile în care aceștia se află.

În ceea ce privește evidența activităților desfășurate de către psiholog, nu exista un Registru la nivelul cabinetului psihologic, care să cuprindă evidența actelor profesionale aferente activităților desfășurate, în vederea furnizării serviciilor de asistență psihologică. Potrivit Hotărârii Colegiului Psihologilor din România nr. 3/2013 privind evidența profesională a psihologilor cu drept de liberă practică, psihologul trebuie să întocmească un Registru de

evidență a actelor profesionale (art. 2 alin. (1) lit. a) și Anexa 1 din Hotărârea menționată), unde să fie consemnate activitățile psihologice desfășurate de psiholog, aceasta reprezentând un proces necesar și obligatoriu pentru desfășurarea optimă a activității profesionale.

În cadrul discuției purtate cu psihologul, acesta afirma că exista o **procedură de sistem privind activitățile de asistență psihologică, dar care echipei de vizită nu i-a fost prezentată. Nu au fost prezentate nici alte documente justificative cu privire la acordarea asistenței psihologice**, precum atestat de liberă practică, documente participare la formări profesionale continue și complementare, instrumente de lucru (teste, chestionare), documente justificative privind realizarea activităților psihologice în Centru, precum fișe de prezență la serviciile psihologice, fișe de informare cu privire la serviciile de asistență psihologică oferite, fișe de evaluare psihologică, fișe de consiliere psihologică, fișe de monitorizare etc. Motivele neprezentării acestor documente, invocate de psiholog erau: acesta își desfășura activitatea și la o altă locație din exteriorul centrului, unde rezidenții se deplasau și nu ținea documente la locul unde s-a efectuat vizita de către MNP; la momentul vizitei, tot personalul își desfășura activitatea în locația prevăzută pentru spațiile închise, iar la locația unde în mod curent aceștia își desfășurau activitatea, aveau loc renovări, activitatea centrului fiind mutată temporar.

Din punct de vedere metodologic, **nu s-au prezentat echipei de vizită instrumente de lucru licențiate**, însă în cadrul discuției purtate cu psihologul acesta a menționat ca instrumente cu care lucrează: Hospital Anxiety and Depression scale (HADS), Harvard Trauma Questionnaire, Scara de insomnie Atena, teste proiective. Potrivit prevederilor Codului deontologic al profesiei de psiholog cu drept de liberă practică, Standardele specifice referitoare la Evaluare și diagnoză, art. VII.1., stipulează faptul că psihologii vor oferi informații despre caracteristicile psihologice ale indivizilor numai după ce au realizat o evaluare adecvată, care să susțină științific și metodologic afirmațiile și concluziile lor, indiferent dacă este vorba de recomandări, avize, rapoarte, evaluări sau expertize, iar art. VII.2., stipulează că psihologii trebuie să utilizeze instrumente de evaluare ale căror caracteristici (validitate, fidelitate) sunt rezultate în urma unui proces de cercetare științifică, astfel fiind necesară și utilă, achiziționarea/utilizarea unor instrumente de lucru licențiate, în vederea dotării cabinetului psihologic. Echipei de vizită i-au fost prezentate doar formulare tip, utilizate de psiholog în activitatea sa cu rezidenții Centrului, precum: Client monitoring file, care cuprindea datele personale ale beneficiarului, categoria de vulnerabilitate a acestuia, status familial/civil, data nașterii copiilor, date legate de educația beneficiarului, calificare profesională, limba natală și alte limbi vorbite. De asemenea, psihologul utiliza o fișă

individuală de prezență la serviciile psihologice ale proiectului, cuprinzând datele personale ale beneficiarului, data, semnătura și tipul de activitate la care participa (informare și consiliere cu privire la sistemul de asistență medicală din România, drepturi și obligații, normele de igienă și sănătate publică; informare cu privire la serviciile de asistență psihologică oferite în cadrul proiectului și o notă de informare privind protecția datelor personale).

În ceea ce privește **existența unor planuri individualizate de intervenție/ servicii pentru fiecare beneficiar**, în baza căruia se vor furniza servicii psihologice, în vederea asigurării nevoilor identificate, **nu a fost prezentat niciun document**. Astfel, se recomandă elaborarea, implementarea și monitorizarea unui plan de servicii psiho-educative și sociale pentru fiecare beneficiar, în vederea asigurării calității serviciilor sociale și educative furnizate, în funcție de nevoile beneficiarului, identificate la sosirea în centru.

Din punct de vedere al formării profesionale continue, **psihologul nu a prezentat documente privind participarea la programe și activități, prevăzute de către Colegiul Psihologilor din România, în vederea dezvoltării competențelor profesionale, a cunoașterii și respectării standardelor de calitate în serviciile psihologice**, astfel, recomandăm participarea la cursuri de formare profesională continuă. Psihologul a prezentat însă, o diplomă de participare la un training în domeniul azilului și protecției temporare, desfășurat online și susținut de către reprezentanții Agenției Uniunii Europene pentru azil (EUEA).

În ceea ce privește asistența psihologică a personalului, nu au fost semnalate cazuri, în rândul angajaților centrului, care să necesite asistență/ consiliere psihologică.

La data efectuării vizitei, psihologul desfășura împreună cu translatorul organizației neguvernamentale, o activitate de grup, cu femeile prezente în centru, pe teme de educație sexuală și igienă. Încurajăm și recomandăm să se desfășoare acest gen de activități în cadrul Centrului.

Posibilitățile de petrecere a timpului liber și oferta activităților culturale și de divertisment, la nivelul centrului, erau limitate, or potrivit Regulamentului de ordine interioară al centrelor regionale de proceduri și cazare a solicitanților de azil aprobat prin Ordinul Ministrului Afacerilor Interne nr. 130/2016, art. 34, la nivelul Centrului trebuie să fie amenajate încăperi și locuri în aer liber special destinate desfășurării de activități cultural-educative și recreative. În acest sens, se recomandă amenajarea unor astfel de spații cu scop recreativ atât în interiorul, cât și la exteriorul Centrului, dotarea centrului cu televizoare și/sau

wi-fi, în vederea asigurării unor posibilități extinse de petrecere a timpului liber și a accesului la informație.

De asemenea, se recomandă implicarea rezidenților într-o paletă mai diversificată de acțiuni, cum ar fi activități vocaționale, educaționale, sportive, culturale, artistice, terapii ocupaționale și de formare profesională, precum și asigurarea unui program de activități zilnice pentru minori, în vederea asigurării dezvoltării fizice și psihice armonioase a acestora. Inclusiv prin Directiva 2013/33/UE A Parlamentului European și a Consiliului din 26 iunie 2013 se stabilește faptul că „statele membre pot autoriza accesul solicitanților la formarea profesională, indiferent dacă aceștia au sau nu acces la piața muncii”. În acest sens, echipa de vizită consideră benefic ca rezidenții centrului să fie incluși în programe de formare profesională în vederea integrării/ reintegrării sociale și profesionale, prin prisma accesului facilitat la piața muncii.

Referitor la accesul și integrarea rezidenților Centrului pe piața muncii, organizațiile neguvernamentale colaboratoare mediază acest proces, consiliază părțile, facilitând în acest sens colaborarea dintre aceștia. Existau la momentul vizitei rezidenți care munceau în domeniul construcțiilor și manipularea mărfurilor, respectiv în anul 2022 au fost integrate pe piața muncii 9 persoane, dintre care 2 comisioneri, 1 contabil, 6 lucrători comerciali.

Incidentele și sancțiunile aferente acestora erau consemnate în fișe păstrate într-un biblioraft. Echipa de vizită recomandă conducerii Centrului întocmirea unui Registru de evidență a evenimentelor deosebite potrivit art. 51 din Regulamentul de ordine interioară al centrelor regionale de proceduri și cazare a solicitanților de azil aprobat prin Ordinul Ministrului Afacerilor Interne nr. 130/2016 și rubricarea, numerotarea, semnarea și ștampilarea registrelor existente la nivelul Centrului, conform prevederilor legale.

În fișețele antemenționate, se consemnaseră în anul 2022, 3 rapoarte de incident și sancțiunile aferente, iar în anul 2021, existau întocmite 2 rapoarte de incident și sancțiunile aferente, după cum urmează: în anul 2022, primul incident era constatat în cazul a 2 persoane care au încălcat Regulamentul de ordine interioară, acestea fiind implicate într-o altercație cu manifestări violente, drept urmare o persoană a fost sancționată prin suspendarea indemnizației în valoare de 6 lei, pentru o perioadă de o lună, sumă alocată rezidenților pentru cheltuielile cu transportul local, servicii culturale, presă, întreținere. Cel de-al doilea incident, s-a soldat cu același tip de sancțiune pentru un rezident, abaterea fiind constatată în cazul a 4 persoane care au fost surprinse fumând în cameră, utilizând un reșou improvizat la sistemul electric și manifestând un comportament neadecvat, sfidător și agresiv la adresa personalului de serviciu.

În cazul celui de-al treilea incident, 2 persoane au fost sancționate întrucât nu au efectuat curățenie în spațiile comune și au adoptat un comportament neadecvat față de personalul Centrului. Astfel, s-au sancționat ambele persoane, prin suspendarea indemnizației în valoare de 6 lei, sumă alocată rezidenților pentru cheltuielile cu transportul local, servicii culturale, presă, întreținere, pentru o perioadă de la 1 lună până la 3 luni, conform art. 47 lit c) din Regulamentul de ordine interioară al centrelor regionale de proceduri și cazare a solicitanților de azil aprobat prin Ordinul Ministrului Afacerilor Interne nr. 130/2016.

În anul 2021, unul dintre incidente a fost cauzat de faptul că 2 persoane au utilizat un reșou în cameră și au manifestat un comportament neadecvat, sfidător și agresiv la adresa personalului de serviciu, una dintre persoane fiind sancționată printr-un avertisment scris, iar în cazul celui de-al doilea incident, o persoană a efectuat improvizații cu un prelungitor legat la firele unui neon plasat deasupra chiuvetei, abordând un comportament neadecvat și sfidător la adresa personalului. Drept urmare, acesta a fost sancționat prin suspendarea indemnizației în valoare de 6 lei, sumă alocată pentru cheltuielile cu transportul local, servicii culturale, presă, întreținere, pentru o perioadă de la o lună până la 3 luni, conform art. 47 lit c) din Regulamentul de ordine interioară al centrelor regionale de proceduri și cazare a solicitanților de azil aprobat prin Ordinul Ministrului Afacerilor Interne nr. 130/2016. Echipa de vizită recomandă stabilirea cu exactitate a perioadei pentru care sancțiunile se acordă potrivit art. 47 lit c) din Regulamentul de ordine interioară al centrelor regionale de proceduri și cazare a solicitanților de azil aprobat prin Ordinul Ministrului Afacerilor Interne nr. 130/2016.

3. Recomandări

Având în vedere aspectele menționate, în temeiul art. 43 alin. (1) din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată, Avocatul Poporului

RECOMANDĂ

Conducerii Inspectoratului General pentru Imigrări să întreprindă măsurile legale care se impun pentru:

1. Asigurarea unor interpreți/traducători la intrarea în țară, precum și pe tot parcursul procedurii protecției internaționale pentru persoanele care solicită azil, astfel încât să fie asigurată înțelegerea de către aceste persoane a documentelor întocmite și a informațiilor comunicate; traducerea documentelor semnate de către străini, într-o limbă cunoscută de către aceștia;
2. Facilitarea colaborării cu echipa MNP, în sensul furnizării de către personalul organizațiilor neguvernamentale partenere a documentelor sau informațiilor care se află la dispoziția lor sau pe care le pot procura potrivit dispozițiilor art. 40 alin. (1) din Legea nr. 35/1997, republicată și ale art. 20 din OPCAT.

RECOMANDĂ

Conducerii Centrului Regional de Cazare și Proceduri pentru Solicitanții de Azil București să întreprindă măsurile legale care se impun pentru:

1. Reabilitarea spațiilor cu igrasie, mușgai, repararea instalațiilor defecte din grupurile sanitare, curățarea și igienizarea acestora pentru a putea fi folosite corespunzător de către persoanele cazate în centru; asigurarea iluminatului artificial la dușuri; înlocuirea mobilierului de bucătărie cu mobilier adecvat, funcțional și din materiale care să reziste la condițiile de umiditate și căldura din aceste spații; igienizarea și menținerea unei stări corespunzătoare de curățenie în zonele de bucătărie, unde străinii desfășurau activități specifice de preparare a hranei; amenajarea unor spații cu scop recreativ, dotarea centrului cu televizoare și/sau wi-fi, în vederea asigurării unor posibilități extinse de petrecere a timpului liber și a accesului la informații;
2. Adaptarea cel puțin a unei camere și a unui grup sanitar pentru a fi utilizate de persoanele cu dizabilități locomotorii;
3. Administrarea medicației persoanelor cu afecțiuni psihice, doar sub supraveghere medicală;

4. Implicarea străinilor într-o paletă diversificată de acțiuni, cum ar fi activități vocaționale, educaționale, sportive, culturale, artistice, terapii ocupaționale și formare profesională, precum și asigurarea unui program de activități zilnice pentru minori, în vederea asigurării dezvoltării fizice și psihice armonioase a acestora;
5. Includerea rezidenților centrului în programe de formare profesională în vederea integrării/ reintegrării sociale și profesionale, prin prisma accesului facilitat la piața muncii;
6. Asigurarea procesului de asistență psihologică, într-o limbă cunoscută de beneficiari, proces imperios necesar, având în vedere condiția de instabilitate emoțională a beneficiarilor, datorată situațiilor vulnerabile în care aceștia se află;
7. Dotarea și utilizarea corespunzătoare a unui spațiu pentru deservirea exclusivă activităților care presupun asistență psihologică;
8. Întocmirea unui Registru de evidență a actelor profesionale (art. 2 alin. (1) lit. a) și Anexa 1 din Hotărârea Colegiului Psihologilor din România nr. 3/2013 privind evidența profesională a psihologilor cu drept de liberă practică), unde să fie consemnate activitățile psihologice desfășurate de psiholog, aceasta reprezentând un proces necesar și obligatoriu pentru desfășurarea optimă a activității profesionale;
9. Participarea psihologului la programe de formare profesională continuă, în vederea dezvoltării competențelor profesionale, a cunoașterii și respectării standardelor de calitate în serviciile psihologice;
10. Dotarea metodologică a cabinetului psihologic cu instrumente de lucru acreditate și licențiate în vederea furnizării unui act profesional corespunzător calitativ;
11. Elaborarea, implementarea și monitorizarea unui plan de servicii psiho-educative și sociale pentru fiecare beneficiar în vederea asigurării calității serviciilor sociale și educaționale furnizate în funcție de nevoile beneficiarului identificate la sosirea în centru;
12. Efectuarea demersurilor necesare pentru angajarea de asistenți medicali pe posturile vacante, astfel încât să poată fi asigurată în condiții optime asistența medicală; efectuarea demersurilor necesare pentru ocuparea postului de psiholog;
13. Întocmirea unui Registru de evidență a evenimentelor deosebite potrivit art. 51 din Regulamentul de ordine interioară al centrelor regionale de proceduri și cazare a solicitanților de azil aprobat prin Ordinul Ministrului Afacerilor Interne nr. 130/2016;

14. Rubricarea, numerotarea, semnarea și ștampilarea registrelor existente la nivelul Centrului, conform prevederilor legale;
15. Asigurarea unei pregătiri profesionale continue pentru lucrătorii centrului, care să ofere o formare actualizată, cu privire la modul de abordare a persoanelor aparținând unor categorii vulnerabile (minori, femei, persoane cu dizabilități, victime ale războiului, torturii, abuzurilor, sau ale altor forme grave de violență);
16. Stabilirea cu exactitate a perioadei pentru care sancțiunile se acordă potrivit art. 47 lit c) din Regulamentul de ordine interioară al centrelor regionale de proceduri și cazare a solicitanților de azil aprobat prin Ordinul Ministrului Afacerilor Interne nr. 130/2016.

București, 29 iulie 2022

